

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
pol leta 4 " — "
četrtek 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
pol leta 5 " — "
četrtek 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Vabilo na naročbo.

Od leta do leta množeče se število naših naročnikov, pohvalno priznavanje enako mislečih, in strastno napadanje sovražnih časopisov nam je spodbudljiv dokaz, da se „Slovenski Narod“ v prijateljskih kakor v nasprotnskih krogih od dne do dne bolj priznava in uvaža kot glasilo slovenskega naroda, kot branitelj njegovih pravic in neustrašljivi delavec za boljšo prihodnost tlačenega in mnogo preziranega naroda. Ako je tudi naše narodno početje tirjalo mnogih, med nami nenavadnih žrtev, moremo denes oziraje se na triletno svoje težavno delovanje z notranjim zadostjenjem oglasiti: „Slovenski Narod“ stoji na trdnih nogah, njegov obstanek je zagotovljen. Če tudi ne že prve dni prihodnjega leta bode gotovo tekom prvega četrletja oblekel novo, okusnejšo in primernejšo obleko. Negledé na stroške bomo skrbeli, da bode list tudi v vredniškem oziru zadostoval tirjatvam, ki jih more slovenski narod dandenes staviti do političnega časopisa pisanega v njegovem narečju. Vsi naši dosedanji sodelavci so nam tudi za prihodnje leto obljubili svojo pripomoč, naša neprestana skrb pa bode, da vedno več delavnih moči privabimo v svoje okrožje in da tako list pomnožimo in dopopolnimo ne le v zunanji obliki, ampak tudi v zadržaji in raznovrstnosti. Ne od nas, ampak edino le od slovenskega občinstva, zlasti od tistih, ki so do zdaj mlačni ali nezaupni gledali na naše pošteno in nesebično narodno delovanje, bode odvisno, ali bode mogel „Slov. Narod“ v prihodnje večkrat nego trikrat na teden izhajati, in podpisani bodo z veseljem pozdravili dan, ko jim bode mogoče izdajati dnevnik, kakoršnega v današnjih prevažnih časih potrebuje vsak narod, ki si hoče svoj obstanek zagotoviti in z drugimi narodi napredovati.

Za zdaj bode „Slov. Narod“ po starem programu in ob dosedanjih dnevih izhajal in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 gld. — kr.

„ pol leta 4 " — "

„ četrlet 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 gld. — kr.

„ pol leta 5 " — "

„ četrlet 2 " 60 "

Naročnina naj se izvoli pošiljati po poštah nakaznicah, dolžni naročniki so lepo prošeni, naj svojo naročnino brž ko brž dopošljejo.

Obrtno in kupčijsko občinstvo pri tej priliki opominjamo na naš inseratni oddelek. Naznanila priobčena v „Slov. Narodu“ se najhitreje razvedajo po vsem Kranjskem, dolenjem Štirnem in

Koroškem, v Primorji, na Goriškem, v Istri, na Hrvaškem in tudi po drugih krajih. Naznanila računimo po nizki ceni, v tujih jezikih pisana brezplačno prestavljamo.

Lastniki in vredništvo.

Zedinenje Jugoslovanov.

Preteklo je že več kakor dvajset let od onega znamenitega dneva, ko so se prvokrat, kar nas zgodovina imenuje, sešli razdeleni udje velicega slovanskega plemena v majki Pragi, da bi se kot bratje spoznali ter se posvetovali skupno o svojih zadevah. Krasen in vzvišen je bil v resnici namen zbora slovanskega v zlatej Pragi: izpeljati in izvršiti določeno zedinenje Slovanov, živečih pod habsburškim gospodarstvom, pridobiti vsem narodnostim slovanskim v Avstriji na trdnjej podlagi enakosti narodov one pravice, ktere so vsakemu narodu, ravno ker je narod, neovrgljivo dane po naravi samej. Šlo je tedaj za to, da bi se z vzajemnim delovanjem, z vzajemno pomočjo avstrijsko Slovanstvo povzdignilo do iste važnosti, ktera mu po duševnej sili in po številu drugim avstrijskim narodom nasproti po vsej pravici pristojna.

Pa vetrovi nasprotni niso dopustili, da bi bil ta prvi slovanski zbor dočkal svoj naravni konec. Surova sila absolutizma je položila svoje železne roke na vzhiteno Prago in med tem, ko so Windischgrätz-ovi topničarji opravljali svojo dolžno tlako, je na vsak način težavno bilo dalje se truditi o svobodi in bratinstvu narodov.

Vendar se razhajajoči zastopniki slovanskih plemen iz Prage niso ločili z breznadno misijo, ampak nesli so seboj iz bregov Vltave trdno vero v prsih, da ni veličanska misel tega shoda uničena, da njegov veliki in blagodejni namen še ni zanemarljen in zasut, ampak le nekoliko odmaknen, nekoliko oddaljen do prilične dobe.

Minula je dvajsetletna doba čudnega poskušavanja in težkih skušenj za slovanske narode v Avstriji. Nemški absolutizem in nemška lažnost sta se vrstila v gospodovanje nad Slovani ter jim ovirala z vedno silnejšo silo vsak samostalen razvoj. Skoro celih teh dvajset let so se bojevala slovanska plemena v Avstriji vsako samo za se, z različnim uspehom. Ko se je pa po vojski l. 1866 v avstrijske vladni rodila ona velika prememba, da so nemški hegemoni dovolili Magjarem njih tirjatve s to pogodbo, da oni obdržé gospodovanje nad Slovani na izhodu, oni, Nemci, pa v zapadni polovici avstrijske države — ko si se pričeli deliti nadvladanje nad nami tu Nemci, tam Magjari in ko je bil državni namen Avstrije: pritisniti Slované ob zid — tedaj so se avstrijski Slovani v drugo sešli, da bi se vzajemno dogovorili in okrepili za prihodnje boje . . . pri vsem tem pa je bila velika razlika pri tem drugem shodu v primeri s prvim. Niso se sešli l. 1867 le avstrijski Slovanje, ampak razve Poljakov vsa slovanska plemena, a to ne v okrožji črno-žoltilh mej, ampak na ruskih tleh v „matičici“ Moskvi.

S tem shodom je bil svetu dan dokaz, da so se porazumeli konečno Slovani sploh, a Slovani v Avstriji še posebno; da seme slovanskega shoda l. 1848 ni nikakor padlo na skalo, marveč na rodovitno dobro zemljo, v kterej se je izcimilo in zrastlo v nekoliko letih, da je krasota videti. Kakor v našem narodu, tako je tudi pri drugih avstrijskih Slovanih potovanje na Rusko

zapustilo globok sled. Kakor je probudilo mogočno spoznanje skupnih interesov, tako je tudi oživilo v prsih vseh slovanskih plemen tleče čustvo splošnega pobratimstva, povzdignilo je v mislih slovanskih moč in gorečnost do vzajemnega približevanja in pomaganja samemu sebi. Od tega časa si ideja vzajemnosti slovanske mogočno širi cesto do slovanskih src, in se vedno globeje pogreza v naše ljudstvo.

Pa zopet so se pomenili hegemoni cis- in translitanski; zopet smo čuli pred nedavnimi dnevi iz tabora te družčine, ktera je nabrala iz pruskih zmag nekoliko poguma in posilstva, izrazene glase ošabnosti in lakomnosti do gospodovanja; zopet se je v dunajskem parlamentu proglasilo, da „Nemci morajo gospodariti“, zopet se je pravičnim tirjatvam Slovanov nasproti krotala surovost. Pa avstrijski Slovani niso ostali odgovora dolžni.

Kakor so se v Pragi poslanci českega naroda zbrali, da bi znamenitoj manifestaciji izrazili čutje in mišljenje našega naroda o vprašanji avstrijskem in slovanskem — kakor so v novič slavno protestirali proti večnemu nadvladanju enega naroda nad ostalimi ter točno opomnili vsem, kterim to treba vedeti, da celi česki narod pozna svojo sorodnost z najštevilnejšim narodom v Evropi, da je globoko v prsi vtisnena misel slovanske vzajemnosti — kakor se je tedaj na severu oglašil naš narod za pravo, svobodo in bratinstvo med Slovani, tako se je na jugu dovršil važen čin in odličen napredek za slovansko reč . . .

Sešli so se pred malo časa odlični narodnjaki vseh jugoslovanskih plemen v habsburške državi najprej v Sisku, potem v Ljubljani, da bi v očigled važnim dogodjajem evropskim, ki utegnejo v svojih nasledkih biti grozba in sila avstrijskim Slovanom, storili obljubo v duševnej in gmotnej brambi delati na narodno in politično zedinenje vseh Jugoslovanov. — Obljubili so si pri vsej svojej domoljubnej ljubezni, poganjati se za to, da se z zemlje jugoslovanske združijo v posebno državopravno skupino, ktera bi bila samostalna celota v državi habsburške.

Glejte tako odgovarjajo slovanski narodi vašim uničljivim namenom. Pod rokami, s kterimi jih gnjetete, se kristalizuje ta „materijal“ s prirojeno močjo, ne preneha, ne oslabi ta ljudska moč, čem bolj hočete centralizirati, tem bolj se od srede oddaljujejo te dozdevne vaše žrtve in se združujejo v federalistične skupine.

Zedinenje južnih Slovanov bi bilo nenavadne važnosti in neskončne sreče za ta plemeniti, junaški in duševno obdarjeni ljud. Če je že od nekdanj razkosanost in nesloga nesroča vseh Slovanov, trpé vendar naši bratje Jugoslovanje pod to osodo najkrutejše. Ni se posrečilo Jugoslovanom, da so si tako bližni, ustanoviti si eno državno ali narodno celoto. Cela vrsta nesrečnih dogodkov je razdrobila Jugoslovane na več državnih društev, ki so različna po šegah in običajih, da, se celo neprijateljski napadajo. In razdrobljeni so služili na korist tujcem, nekaj evropskim, nekaj azijskim; k temu je še prišlo razdvojenje cerkveno in tako nastala med Jugoslovani različnost vere, pisma in sploh njih duševnega razvoja, tako da imajo Jugoslovani dandenes dva pismena jezika, namreč slovenskega in srbsko-hrvatskega, in pri srbsko-hrvatskem jeziku še dvoje pismenk, namreč cirilico in latinico.

Je tedaj velika naloga in treba je nenavadne do-

moljubne gorečnosti nasproti vsem tem prikazkom pro-
vesti zedinjenje. Vendar to ni nemogoča naloga, to ne
bo delo Syrovo, in to zbog tega, ker vsa ta raznost,
narečja, vera in pisemstvo niso toliko, da bi ustavili
tok srca, ker vse te forme niso take, da bi urojeno
važnost ustavile, da bi ustavile kri v žilah tega ljud-
stva, katero je in ostane na veke slovansko.

Kier se srce s srcem, a duh z duhom strinja,
tam je v kratkem tudi volja složna in delo vzajemno.

Zedinjenje južnih Slovanov se bo prej ali pozneje
uresničilo, ker k temu jih napeljuje potem potreba živ-
ljenja, to je proces popolnoma prirojen. Mi pozdrav-
ljamo iz vsega srca ta prvi korak do tega vzvišenega
cilja, a želimo našim jugoslovanskim bratom, da bi si
skoro podali junaške desnice, sklicaje v radostno „kolo“
vse svoje brate na blaženem jugu. Naprej!

(Nar. listy.)

„Načela

po katerih se je izdelavala osnova srenj-
ske postave za Štiro.

(Dalje.)

I.

Krajna srenja.

Ako so omenjene misli resnične, vodijo nas do
drugega vprašanja, kako naj se delo razdeli med krajno
in okrajno srenjo. Ako se odgovorja na to vprašanje
ozira na zgodovinsko razvijanje srenj, potem pa na
meje, ktere v nekoliko potegujejo skupne koristi, neko-
liko pa moči krajne srenje, potem se mora vsakako
priznati, da je

1. naloga krajne srenje, ka nekatere srenjske za-
vode ona napravlja, vzdržuje in po njih namenu oskr-
buje. Srenjske zavode moramo imenovati vse one
skupne naredbe in naprave, ki imajo ali po postavi ali
po sklepu, ki ga je srenja po obstoječih postavah skle-
nila, namen služiti kacemu vsem udom krajne srenje
skupnemu cilju, in za ktere se plačuje iz srenjske bla-
gajnice (kase).

Po zgodovinskem razvijanju srenjskega življenja
na Štiro sem kaj zlasti spada:

napravljanje in vzdrževanje cest, potov, mostov
in brvi v srenjskem okrožju, kar jih je treba, da se
združujejo srenjska zemljišča med seboj ali s zemljišči
tujih srenj, oziroma potlakovanje, razsvetljevanje,
čiščenje;

iz srenjske blagajnice plačani zavodi in naprave
za preskrbovanje ubogih in za dobrodejne namene,
v kolikor so omejene samo na srenjsko okrožje;

zavodi za personalni in realni kredit, hranilnice
in posojilnice (založne)

naprave in naredbe za povzdigo in pospeševanje
kmetijstva in živinoreje, zlasti na Štiro navadni
srenjski biki;

naprave in priprave za vojaško umeščevanje, za
žub in predprego.

Kakor so se tu našte naprave in zavodi zgo-
vinsko razvili iz skupnih koristi in potreb državljanov
gotovega okrožja in razvili za te državljanke, bržkone
že obstajajo v nekaterih krajih tudi druge naprave in
zavodi ali pa bodo nastali še v prihodnje, kader bo
prodrlo spoznanje, ka jih je treba; zato se postava
ne sme na to omejevati, da bi obstoječe takratno na-
števala kot srenjske zadeve, ampak mora le splošno do-
ločevati, da naj bodo postavi ali pa sklepom krajne
srenje prepuščeno, ktere naprave naj veljajo kot srenj-
ske naprave in s kterimi naj se kot s takimi postopa.

2. Ako se prizna, da je osnivanje in opravljanje
ravno imenovanih in enakih zavodov navadno zadeva
krajne srenje in da so one samostalne v njih oskrbo-
vanju, potem se mora gotovo tudi priznati, da je tudi
zadeva samostojne srenje to, kako dobiti za nje po-
trebne denarje, s kratka upravljanje s premoženjem in
sicer v toliko, kakor daleč omenjene naprave segajo in
kolikor tirjajo. — Od tod izvira, da po tem, ali segajo
skupne koristi v dalje ali ožje kraje, tudi krajne srenje
na Štiro, in to ne le po deželi, ampak skoraj vse ka-
žejo toliko raznovrstnost v zadevah svojega premoženja.

Le redkokje je na Štiro razen dohodkov iz
priklad na davek kaj srenjskega premoženja, katero bi
bilo nedvomljivo lastnina vse krajne srenje v sedanjem
pomenu besede. Večidel nahajamo srenjsko premoženje,
kterto sme le nekoliko srenjčanov za-se živati in upo-
trebljati. Semkaj spada pred vsem premoženje srenj-
skih zavodov, ki je za gotove namene, večidel za gotove
vrste srenjčanov odločeno, nadalje tako imenovano
meščansko, konkretno, faktorijsko in kamorsko premo-
ženje v mestih in trgih, do kterega imajo meščani ome-
jenega kraja, ali hišni posestniki, in ne vselej vsi kaj
pravice, in katero sem ter tje oskrbujejo celo po nalašč
za to voljenih organih in korporacijah, in katero je —
kakor se dá zgodovinsko dokazati — nastalo po javnih
ali privatnopravnih pridobitnih naslovih (erwerbstitel)
in katero je počasi postalo premoženje le nekaterih posa-
meznih s tem, da so se deležniki v korporacijo spreje-
mali ali da so se drugi iz nje izključevali.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane, 17. dec. [Izv. dop.] Vaš cenjeni
list je v zadnji številki po „Novicah“ omenil napačnosti,

ki so se udomačile na tukajšni c. k. licealni knjižnici,
in je slabo gospodarjenje najbolj tukajšnjim nemčurkim
učiteljem a la Heinrich pripisoval, izpustivši knjižničara
dr. Gottfrieda Mouys, ki je edini vsemu kriv. Jaz sem
v zadevah ljubljanske knjižnice prav dobro izveden,
naj tedaj pripomorem razsvetliti avstrijske uradne od-
nošaje. Najprej mi treba povedati, kako je postal dr.
Mouys knjižničar, ker bi to marsikteremu čitatelju
utegnilo biti neznan. Omenjeni gospodin je doma v za-
renski Prusiji in je doktor modroslovja imenovan v
Nemčiji, kjer so doktorati dober kup, kakor v jeseni
gobe. Minister Bach, ki je spogal še danes upo-
rabljeno načelo na vseh avstrijskih vseučiliščih le tujce
nameščati, ga je poklical na stolicu v Krakovo, kjer se
je pa popolnoma nesposobnega skazal. Naravno bi bilo,
da bi bil mož „vandal“ nazaj v Nemčijo, pa v Avstriji
dobi tako človeče še vsigdar kruha, zlasti če ima od-
lične pokrovitelje. In res pod ljubeznivim krilom ta-
dašnjega ministra denarstva, Plenera, je bil dr. Mouys
v zadnjih urah Šmerlingove dobe julija 1865 imenovan
za knjižničara v Ljubljani, a ko ravno natečaj ni
bil razpisan. Rajnega za slovensko slovstvo zaslužnega
M. Kastelca pa so deli v pokoj, kar je staremu, pa natanč-
nemu možu mnogo britkost prizadelo. Od 1. 1865 tedaj — le
izvemši kratek čas, ko je bil dr. Mouys v splošnej,
bolnici in ga je zdravil dr. Keesbacher (je namreč
znorel in ima še dandenes nektera kolesca preveč v
glavi) — tedaj dolgih 5 let vlada g. Mouys po lastnej
volji v ljubljanski knjižnici. Da se slovenskega ne uči,
je razumno. Peča se baje z nekim strašno učenim (??)
kaldajsko-hebrejskim delom, ki bi obsegalo več tisoč
strani, dasiravno v javnost niti pikice ni pokazal. Za
to delo potrebuje gospod doktor pripomočnih knjig;
kaj bi bilo tedaj naravnije, kakor da si jih ku-
puje iz dotacije, to je 1000 gld., ki so knjiž-
nici namenjeni. Ako se pregledajo kazala zadnjih let,
najde se vse polno kaldajskih, hebrejskih in orientalskih
slovarjev in pa v Nemčiji na svetlo prišli knjig. Učeca
se mladež se v Ljubljani ne bo pečala z orientalskimi
študijami, tudi med profesorji ni nobenega sicer nepo-
trebnega orientala, tedaj porabi Mouys večino dota-
cije le na svojo potrebo. Ali je preslavna deželna
vlada s tem zadovoljna ali ne, tega ne vem, dasiravno
vsako leto pošlje komisijo, ktera ker ni strokovnjaka
med njo, svojo nalogo s tem izvrši, da so b e p r e š e t a
in o g l e d a. Kranjski učni zavod menda ni za to,
da se dr. Mouysu za njegove orientalske igrace plačuje
1200 gld. na leto in da mu je še dotacija na razpolo-
ganje. Sicer je pa knjižnica v najslabšem stanju. Mouys
novega ničesar ne vpelje, knjige so še vedno raz-
stavljene po starem kopitu; novejšje sestave, kakoršna
je v družih knjižnicah, menda ne pozna. Slednjič je

Listek.

Iz Ljubljane.

Čestokrat sem stojé na ljubljanskem gradu želj-
nim okom srkal krasoto naše slovenske zemlje in skoro
vsigdar gojil v srcu vročo željo: da bi me za kratek
hip objel prijazen sen ter da bi, ko se prebudim, pred
menoj razprostrta ležala dežela, kakoršna je bila pred
toliko in toliko stoletji. In ko bi me prijel drugi pri-
jazni sen, da bi meni probujenemu bilo dano videti po-
dobo naše dežele skozi stoletja v prihodnost. Vedel bi
potem vsaj, je li Jazon pripel svojo ladjo v Udmatu ali
v Krakovem, znano bi mi bilo, ali so se avtohtoni pre-
bivalci za Jazona pozdravljali z „guten morgen“, je li
Ljubljana stala na današnjem mestu, ali varujejo njene
podzemeljske ostanke naši vrli Izanci ali inace, in
utegnil bi razkriti marsiktero tajnost naše od nas sa-
mih nepoznane zgodovine. In kak prizor bi mi dal po-
gled v prihodnja stoletja! Jasno bi mi bilo, kaka osoda
čaka naš ubogi, kakor Absirtovo truplo razkosani na-
rod, kako bo napredovala ideja narodnosti, omika in
občno blagostanje, kake korake bo še storil človeški
duh, predno izvé, ka je prazen — nič. Pripovedoval
bi celo lahko, kako se bo — ako se to sploh zgodi —
govorilo čez nekoliko let o žalostnej slavi našega Dež-

mana in njegovih privržencev. Bržkone bi imel v tej
zadevi nalogo priobčevati smešno historijo, ki bi imela
za refrén znano primorsko pesem „Popihnul je tih
vetar.“ —

Pa še tako živa sržna želja se ne izpolni in še
tako razjarjena domišljija te le za malo časa omami,
vedno pa ostane pred taboj osorna resnica, ubežna se-
dajnost, polna neprimlik in kontrastov.

To sem skušal tudi jaz, ki sem čez dobrih deset
let, se zopet bližal belej Ljubljani, lepej hčerki, še lepše
pa še ne oživele majke Slovenije.

Nekdaj, njega dni, ko sem bil še sin dosedaj ne-
iznajdenih slovenskih modric, so me obhajali vse drugi
občutki, če sem vračaje se v Ljubljano od daleč za-
gledal ljubljanski grad na njem pa topolovi drevored,
podob en angleški bradi a la cotelet, in zlate vrhunce
cerkvá, zvonikov in stolpov. Takrat sem bil še poln ne-
slanih uzorov in neizpolnene nade, sedaj pa, ko sem
že nekoliko sveta prekoračil, me je spremljala le flegma-
tična radovednost v naše središče.

In res, za flegmo sem našel neizmernega polja,
za radovednost pa skoro čisto nič.

Gori po dolenski cesti ostalo je vse pri starem,
razno mosta čez cesarski graben, ki pa za me nima
posebnega pomena, ker bi bil po nekdanjem lepem
mestu tudi v mesto prišel. Dalje se do zvonarja tudi

nič ni premenilo. Zvonar Samassa pa si stavi jako lepo
poslopje, kaj bi tudi ne, saj mu Slovenci vsako leto,
dasi tudi je nemčur, dadó toliko tisoč za zvonove za-
služka.

Okraj sv. Florjana in stari trg slovita že od nek-
daj zaradi lepih deklet in rajni Simon Jenko že je v
neki, bolj erotični, še netiskanej pesmi pel, ka na starem
trgu „krilati bog po blatu žabe strelja.“ Blata navad-
nega na starem trgu ravno ni, drugega pa še mnogo,
sicer pa so tam razloženi klobuki, za njimi lepe gospice
itd. Čez stari trg se pride „pod trančo“, kar bi ne
bilo nič posebno zanimivega. Zanimivo je k večjemu to,
da so tu na kupu štirje slovenski trgovci, ki nimajo ne
enega slovenskega časnika. Da slovenskih firm tudi ni-
majo, sesamo razumeva, kdo bi tudi take reči zahteval?
In vendar jim daje gospod Umek s svojim čednim
slovenskim napisom in svojimi gajzelniki (koprivovci)
jako spodbudljiv izgled. Po celem velikem trgu ne naj-
deš odločnih slovenskih napisov, le tu pa tam se v ka-
kem kotu prav pohlevno stiska kaki č ali ž. Ko bi po
Ljubljani, kakor nekdanj za Faraona v Egiptu, hodi
smrtni angelj, težak bi mu bil posel, ker bi moral vse
prek pokositi. Sicer pa je veliki trg nespremenjen, le
tu pa tam vidiš mesto stare firme, kterej Merkurij ni
hotel biti za botra, ime novega štacunarja, večkrat celo
odličnega nemčurja, ki pa vendar razpostavlja za re-

pruski knjižničar tako prusko umazan, da so knjige z večletnim prahom pokrite; je li to sad kaldajskih studij ali nemarnosti sploh?

Skraini čas bi bil, da bi se učeni profesor vrnil v Berolin. Mi Slovenci ga itak nismo vredni in njegovi rojaki ga sedaj že težko pogrešajo. Zlasti pa naj bi se g. Mouys že zbog tega oprtil, ker smo po njegovem mnenju Slovenci in Avstrijci sploh vsi brez razločka „idioti“, kar se pa dá prav naravno razlagati, ker kdor ima zlatenco, vse rumeno vidi. V Berolinu bo imel priličnejši prostor hvalisati „Wilhelm den Adler“ in Bismarka, kar se za c. k. uradnika v Ljubljani nikakor ne spodobi. —

Iz Ribnice 15. dec. [Izv. dop.] Dopisnik iz kočevskega okraja v 145 št. „Slov. Noroda“ ne pričakuje kaj posebno uspešnega delovanja od okrajnega šolskega odbora, zlasti, ker sedita v njem nevedneža mesar Podboj in zdravnik Trajc in srčno obžaluje to nesrečno volitev dež. odbora. G. dopisnik, prosim Vas prav pozorno, naznanite mi, kateri možje iz srenje bi bili popolnoma ali saj za potrebo kos temu strašno imenitnemu poslu, ki so pa tudi — to poudarjam — trdni narodnjaki, ne kakovi veteriniki, ki se obračajo po sapi, kakor vremenski petelin na strehi. Koliko in ktere boste pač navedli? Menim pa, da za to opravilo ni neogibno potreben mož, ki je natančno izveden v šolskih zadevah, — s katero lastnostjo se morejo seveda le učitelji pobahati —, zadostuje tak, kteremu so dobro znane vse okrajne razmere, ki ima spodoben kosec zdrave pameti, prirojenega razuma in ki je veren sin naroda svojega, ki je čvrst Slovenec, kar bo g. dopisnik brez dvojbe priznal obema odbornikoma, in če zabrede v nevarnost, da samemu sebi odreka ravno omenjena svojstva. Sami škripci pa menda tudi nimajo celega bistroumja — ako smem reči — v „štantu“. Da je torej dež. odbor izbral ta moža, ki povrh vsega te svetovalske službe gotovo nista s prevelikim veseljem sprejela, ni še ravno tako grozovito rogat kozel; — ali strmeti mora človek in prijeti se z obema rokama za glavo čuvši neverjetnost, da so učitelji kočevskega okraja poslali v svet jako brihtni glavi — kočevarja Erkerja in pokočevarenega Dovžana, ki oba sedita v nemških šolah. Večina učiteljev, ki podučujejo slovensko mladež, nima tedaj ne enega zastopnika! Zares, sramota!

Poleg Celja 13. dec. [Izv. dop.] Včeraj je bil v Celji kontrolni zbor za dopuščenje in rezerviste nekterih občin Celjskega okraja. Za ta kontrolni zbor je bil odposlan stotnik g. Karlin, če se ne motim sin kmetških starišev blizo Slatine. Ko g. stotnik zbrane fante po vojaški šegi v vrsto spravi, začne svoj govor s tem, da ker ima ljudi pred seboj, ki so vsi pri vojakih bili, se samo po sebi razume, da mora vsak nemški

znati, da bode on tedaj le nemški ž njimi govoril. Začne jim vojno postavo površno razlagati, potem vzame knjigo v roke, češ da jim hoče nektare „Kriegsartikelne“ prebrati. Bere jim tudi „Kriegsartikel o veleizdajstvu.“ Temu artikelnu on blizo to-le dostavi: Veleizdajstvo je tudi to, ako bi kdo kraljevino „Slovenijo“ hotel imeti. Mi imamo že itak cele kupe ministrov ne samo na Dunaji, ampak tudi na Ogerskem, zdaj bi jih še pa tudi za „Slovenijo“ morali imeti, kterih sedež bi bil znabiti Žavec ali Levec ali kateri drugi kraj. Ker smo z davki preobloženi, bi nam tega še posebno potrebno bilo. Vi ste že po širokem okolo hodili, in si že kaj poskusili, vaša dolžnost je, da neumneže doma podučavate, ki kaj takega zahtevajo.

Prepričan sem, da tega govora polovica nazočih ni razumila, radoveden pa ali bode g. K. tudi tačas tako blodil, ko pridejo fanti iz savinske doline na vrsto.

Iz Zagreba 16. dec. [Izv. dop.] Naš sabor se je odložil do čez božične praznike. Božično jesti, to je za naše zastopnike večje važnosti, nego za obči blagor naroda se truditi! Mandati jim vgasnejo 6. januarja prihodnjega leta, ko bo solnce za Plešivico v „bož' gnad“ vtonilo. Življenje našega sabora je tedaj samo še na nekoliko sej odmerjeno. Mlinški kamen nam bo padel iz srca, kader bo zbor zapisnik svoje zadnje seje „stante sessione“ potrdil. Nehoté bomo zdihnili: hvala bogu in sv. Florjanu, ki naše državno pravo požara branita! — Ta naš sabor je črni madež v naši zgodovini. On je to, kar je razvjen sin milijonarja, ki v malem času vse očetovo premoženje lahko misljenjo zapravi, kterega je bil oče krajcar po krajcarji v trdem delu pridobil. Vse narodne svetinje, do kterih je naš sabor le seči mogel, je lahko misljenjo zapravil, in kaj je on imel za to? — Dijéte, judežve srebernike! — Kar se njegovega delovanja tiče, bil je enak tistim vetrovom, ki so bili po stari basni tam nekje v mali Aziji v neki podzemeljski jami zaprti. Kader jim je Jupiter vrata odklenil ter jih iz zapore spustil, razdivjali so kakor besni po celem svetu. „Porta ruunt — pravi Ovid — et terras turbine perflant“. Enaka je z našimi „soi-disant“ narodnimi zastopniki; kader jim Rauch-Jupiter sabornico odklene, kar v nasokoku vse zakonske osnove preprihajo. V ravno kar končanem zasedanju so pretresli, ne na situ, ali na rešetu, ampak na redoseji, toliko in tako važnih stvari, da bi bil za-nje angležki ali ameriški parlament potreboval celo leto. O lovskem zakonu, in o preustrojenji deželnega graditeljstva, deželne blaganje in deželnega računarstva ne rečemo ne ene besede, dasiravno tudi te zadeve niso brez znamenitosti, in bi tudi bile temeljitega razglabanja zahtevale. V mislih imamo tukaj posebno proračune za leto 1871. in pa velevažni zakon o uredjenji municipij, občin in županij! — Posamezne

keji, vi denes vsi vkup ne spravite tacega junaka na noge, kakor sem jaz. Jaz sem se sicer malo postaral, a moj značaj je vedno enako trden, nepremeljiv, nepristransk. Kdo bi pa resnemu rotovžu tudi vzel za zlo, ka nima veselega lica, saj nima vzroka čemu, saj tudi ura na njegovem mogočnem hrbtu vedno stoji in kaže, da ne gre vse prav. Še postopajo po in okolo rotovža seli pravice vulgo policaji z rudečimi in zarudeli nosovi, še drži o sejmskih dnevih lesena roka ravno tako lesen meč, še se prodaja in tehta v rotovž-keji lopi predivo in maslo za dober denar, še se kupujejo konji in enake reči pri javnej dražbi med melanholičnim glasom starega bobna — pa nekdanji duh meščanski, ki je za Hradecki-a vladal v teh prostorih, je zginil, brezozirna meščanska krapost je zakrila svoj mili obraz in njeno mesto zaseda politična zavist in strast — zastop mesta je v rokah tujcev. Cela Ljubljana ni našla v svojem osrčji moža, ki bi bil sposoben jej županiti, ampak iz daljnih Tirolov je moral priromati mož, ki vlada belo Ljubljano in poleg tega služi Temidi.

Ustava, še enkrat iznajdena „revalenta arabica“, nazovi — liberalizem, politično figovo pero za naše nasprotnike in puble fraze, izvrstne birglje za vse slabe govornike se tu šopirijo na sramoto središča Slovenije. In kdo je tega kriv? — Kdor se nekrivega čuti, naj kamenja vendar ne pobira —. (Dalje prih.)

stavke proračuna in posamezne paragrafe municipalne postave so preglasovali naši zastopniki še vse bolj naglo, nego so moja ranjka mati jagode na paternoštru odmoljevali. Na vsako in slednje predsednikovo vprašanje: je-li sabor z „redakcijo“ zadovoljen? odmevalo se je stereotipo in dolgočasno: „primamo! primamo!“ — Naše stare županije niso nobenega branitelja našle, iz česa se lahko sodi, kakšne kapacitete: historične in juridične v saboru sedé. S sankcijo novega municipalnega zakona so naše starodavne županije za vekomaj pokopane. Namesto njih dobimo po prilici neko zmešnico cislajtanskih nekdanjih Kreisämterov in sedanjih bezirksvertretungov. Jaz rečem „po prilici“, kajti delo našega sabora je še veliko slabše. Po razrušenji ustrojstva starih županij smo baje „moderni“ postali. — Res je, naše stare županije niso bile glede svoje gornje zgrade za sedajnost, njih temelj je pa še denes skoz in skoz zdrav, in na tem temelji bi se bila mogla zopet nova zgrada vzdigniti, za kar ni nič drugega manjkalo nego volje in sposobnosti. Naš sabor je pa tudi ta temelj razdjal, tako da ni kamen na kamenu več ostal. Če bi se bilo našim starih županijam malo fevdalizma in aristokratizma odvzelo, na mesto tega pa nekaj več demokratizma pridodalo, ali prav za prav povrnilo, bi se bile pretvorile v prav dobre in porabljive administrativne aparate. Županijske uradnike, kteri so se v starih županijah vsako tretje leto v tako imenovanih županijskih „reštalacijah“ po županijskem občinstvu per acclamationem volili, imenujeta v prihodnje poleg novega zakona ban in veliki župan: ban višje, veliki župan nižje uradnike. Po tem takem se je banov vpljiv po novi županijski postavi zelo razširil. — Iz tega pa, da se je vse to ravno zdaj pred volitvami za novi sabor zgodilo, lahko slepec sprevidi, kam pes taco moli. Kakor se čuje, ima vlada znatna materijalna sredstva v zalihi, s kterimi bo za svoje kandidate korteševala. Vse na to kaže, da bo hud boj, hujši kakor je bil kdaj poprej. Narodna stranka se bo borila z moralčnimi sredstvi, za ktera je denes narod bolj pripravljen, nego je bil pred tremi leti, ko so bili glasovi za guljaš naprodaj. Sicer pa v volitvenem boji ne bodo tolikanj vladina in opozicijska stranka si nasproti stali, ker denašnja vlada nima nobene stranke več, pač pa unionistična in narodna opozicija. Unijosti denes ne stojé več na strani vlade kakor leta 1867., ampak v opoziciji proti vladi. Starčevićanci utegnejo se še najbolj za vladine kandidate potegovati, ker vidé, da svojih lastnih kandidatov nikjer proturali ne bodo. Govori se tudi o kompromisu med narodno in unionistično opozicijo. To je pametna misel,*) kajti po takem kompromisu bi bila vlada celo na cedilo postavljena in izolirana.

Gledé jugoslovanskega shoda v Ljubljani sa nam je tukaj nekako čudno zdelo, zakaj se mlada slovenska stranka njega udeležila ni. Ali so nad tem mladi Slovenci sami krivi, ali je pa to kovarnost starih, tega mi tukaj razsoditi ne moremo. Eno kak drugo je žalostno znamenje slovenskega strankarstva. V odločilnih trenutkih je treba, da smo vsi enega duha.**)

Politični razgled.

Delegacije so šle na praznike. Proračunski odbor cislajtanske delegacije je poprej z majhne večino znižal dispozičionsfond, vendar se je bati, da vsa delegacija dovolili vso svoto, ki jo Beust tirja za novinarsko korupcijo. Cesar in Beust sta se vrnila iz Magjarije na Dunaj. Ministerka kriza bode preživela novo leto. Beust je bajé dobil novega vpljiva in Potocki je neki čisto zadovoljen z Beustovim odgovorom na česko spomenico. Ali so zadovoljni narodi? Kaj po tem nekteri gospodje vprašajo!

*) Se nam ne zdi verjetno in bi kazalo veliko slabost — da več ne rečemo — narodne stranke, ki zdaj stoji pod zastavo jugoslovanskega programa, a ne sme iz oportunitete spodkopati si lastnih tal. Vredn.

**) Tej opravičeni radovednosti bomo ustregli pri priliki privatno. Za javnost to razpravljanje ni — nočemo ravno zdaj pohujšanja dajati. Sicer pa mislimo, da smejo z ljubljanskim programom vse stranke zadovoljne biti in da lahko pozabijo na malosti. Vredn.

klamo trakove s slovenskimi barvami, exempli gratia gosp. V. Woschnagg. Le sredina trga se ni spremenila, tu imajo naše vrle Krakovčanke in Trnovke razpostavljeno vsakovrstno zelenjad, vmes pa tudi nezeleno predmete. Ko sem ravno začel premišljevati značaje teh mamk in samk, zagledam Dežmana. Bil mi je „bonum omen“, kajti kakor v Meki Mahomedova „kaaba“, tako pomenljiv za Ljubljano je pesnik „prokletih grabelj“ in „Janko-ta cigana“. Ad vocem „Janko cigan“ mi pride na misel, ka se neka rima blezo tako-le glasi: „Cigan pa si je črne svoje brke vihal, — in strast neznano je v gosle dihal.“ Vprašam, če si je cigan brke vihal — razumno, da z roko — s čim pa je godel, kajti z eno roko je moral vsaj gosle držati? Da bi bil imel tri roke, tega nam ženijalni pevec ni povedal in „dihal“ je menda vendar le tropus poeticus. Za prihodnje glosatorje bi bilo važno, ka bi jim gospod Dežman razkril to tajnost, dokler je še živ, da bi si ne ubijali glav nepotrebno. In to bi bilo treba kmalu, kajti mož ima lase sive, kakor je siva ljubljanska megla in tako javno priča, kako grozno prav je imel orjak, ki je rekel: „grau ist alle theorie.“ —

Poseben kiné velikemu trgu je stari častitljivi „rotovž“. Zatemnelega nevšečnega lica gleda na novi rod, ki dandenes lazi in mrgoli krog njega, kakor bi si mislil: možje, ki so me nekda postavili, bili so krep-

Vlada namerava v Gradcu začeti veliko novinarsko in tiskarsko delavnost. V kratkem bode začela delati s petimi brzotisnimi mašinami.

Deputacija nemškega državnega zbora je prišla v Versailles kralju ponujat nemško krono. Mož se menda ne bo dosti obotavljal.

Nemška svoboda se začinja lepo razvijati. V Lipsiku so zaradi veleizdaje zaprli poslanca Bebel-na in Liebknechta, ki sta v severno-nemškem državnem zboru očitno oponirala proti pruski vladi in izrekala svoje simpatije za nesrečni francoski narod. Če to ni najhujša sila, potem ne vemo več ločiti sile od svobode.

Bismarck je razposlal okrožnico, v kateri pravi, da se prusko vojskovodstvo v svojih vojaških operacijah ne bode nič več oziralo na neutralnost luksemburško, in da bode Prusija svoje tirjatve proti Luksemburgu ob svojem času oglasila in izvršila, čež da Prusija škodo trpi, ker Luksemburg ni spoštoval in vzdrževal neutralnosti. Angleži so na to okrožnico že odgovorili trdó, da luksemburško vedenje ne more Prusije oproščati njenih dolžnosti. Tudi Beust se je že oglasil in rekel — ne vemo v kolikič že — da upa, ka se bode vse z lepa razvozlató. Originalen je naš Beust, to se mu mora priznati.

Da tudi v Nemčiji vse tako gladko ne teče, kakor se sploh misli, da so celo zastopniki naroda n. pr. z bavorskim kraljem, ki je pruskemu kralju privoščil krono nemškega cesarja, popolnoma navskriž, kaže vest, da namerava večina bavorske zbornice, niti krajcarja denarja za vojsko dalje privoliti — in bavorske vojake iz Francoske poklicati domú. Da tedaj tudi ni veliko upanja, da bi se pruske pogodbe sprejele, je razvidno.

Na bojišči postaja nemški položaj od dne do dne bolj kritičen. Angleškemu listu se piše, da je n. pr. bavorska armada vsa demoralizirana. Pruski kralj je izdal na nemško armado oklic, v katerem armadi naznanja, da jo čaka težavna zimska vojska sredi med prebivalstvom polnim strasti in pripravljenim napraviti ljudsko vojsko. Kralj toži, da se je vojska osodopolno v zlo zasukala, da je težko več ločiti, kje je meja med vojakom in tolovajem. Iz Versailles se piše od nemške strani: „Mogoče je, da boše konec februarja, predno se udá Pariz. Videti je, da se vojska razteguje v daljino in da se je začela nesrečno sukati. Dokler ne pridejo iz Nemčije nove trupe (120.000), se bodo Nemci samo lovili in armadna zapovelja že opominjajo k potrpljenju in vztrajnosti“. Prusi zadnje čase nimajo zaznamovati imenovanja vrednih napredkov. Francoski general Chanzy maršira proti Vendôme in nikjer ga Nemci ne nadlegujejo, on poroča, da Nemci ob obalih Loire nikakor niso tako močni in nevarni, kakor se to tú in tam domneva. Vsled pomote je francoski general spraznil Tours, kateri je bila vlada preselivša se v Bordeaux že poprej zapustila. Francoska vlada je bila le zaukazala, naj se fr. general, ko bi se Prusi Toursu bližali, tako vede, da se na Tours ne boše streljalo.

Razne stvari.

* (Uradno.) Njegovo Veličastvo je z najvišim sklepom 4. dec. t. l. imenovalo profesorja više državne gimnazije v Ljubljani g. Janeza Šolarja za uda c. kr. deželnega šolskega svetovlastva kranjskega za dobo postavno določenega poslovanja. Slovenci smemo s tem imenovanjem zadovoljni biti in mi dostavljamo tú le še željo, da bi se pri prihodnjih kandidaturah za deželni zbor kranjski naši narodni volilni odbori ozirali tudi na učiteljski stan, ki bi moral imeti svojega zastopnika strokovnjaka v deželnem zboru, kjer se toliko sklepa o šolskih zadevah. — Pravosodni minister je imenoval avskultanta Alojzija Jenčiča za okrajne sodnije pristava v Ribnici. G. Jenšič je bajè slovenskega jezika v pismu in govoru popolnem zmožen.

* (Vabilo) k občnemu zboru ki ga napravi idrijska čitalnica dne 22. t. m. (četrtak) zvečer ob 7. uri. Ker se bode o važnih zadevah glasovala naj se kolikor more p. n. gospodov družnikov deleži tega zbora. Vsled §. 20 volil se bode tudi novi odbor. To se naznanja vsem zunajnim in domačim udom. Odbor.

Razprodaja

suknena, platnena in drugega materiala
nufakturnega blaga

v prodajalnici

Henrika Skodlarja

na velikem tgu v Ljubljani.

(2)

Vsem prijateljem in znancem dajemo podpisani žalostnega srca na znati, da so naša ljubezniva mati

Marjeta Domiceljova, rojena Česnik, po kratki, hudi bolezni v četrtek popoldne 15. dec. t. l. s sv. zakramenti za umirajoče previdni, v 61. letu svoje starosti v Gospodu zaspi.

Isti dan popoldne je umrl po dolgi bolezni njih starejši brat

Grega,

torej sta bila v soboto jutro oba v eno jamo slovesno pokopana.

Žalovanje v Zagorji in vsej okolici je zlasti za ranjko mater veliko, ne le ker jih je Bog še čvrste in krepke tako na nagloma iz tega sveta poklical, ampak tudi zato, ker so bili rajca mati v vsakem oziru tako dobri, blagodušni, pošteni, skrbni, bistroumni in podvzetni, da se smejo s polnim pravom k biserom slovenskih mater prištevati.

Nepozabljivo to mater priporočamo prijateljem in znancem v pobožni spomin njih žaluióci otroci

Anton, Alojzi, Matej, Neža,
V Zagorji na Pirki, 18. decembra 1870.

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu

pripomočku za lasno rast (haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rastenji podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od mediciničnih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi uspehi kronana, od Nj. c. kr. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožefa I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. kr. privilegijo za ves obseg c. kr. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810/1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje (Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo, sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepeča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinjanja, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfiniji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) 1 gld. 50 kr., s poštnim pošiljanjem 1 gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. kr. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz province za poslan gotov denar ali proti poštnemu povzetju najhitreje izvršujejo. (5)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz;
na dalje pri

Eduardu Mahru, dišavarskemu kupcu v Ljubljani, trgovcu z nirnberškim blagom v Beljaku
in **A. Hudelist** v Celovcu.

N.B. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupci obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izrečno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.